

Gratis

Open Monumentendag Nationale Orgeldag

“LEVEND ERFGOED”

Alphen aan den Rijn 9 september 2023

INDEX

3	Voorwoord
4 - 7	Aarlanderveen
8-16	Alphen aan den Rijn
17-19	Benthuizen
20-25	Boskoop
26-30	Hazerswoude-Dorp
31-33	Hazerswoude-Rijndijk
34-38	Koudekerk aan den Rijn
39-41	Zwammerdam
42-48	Nationale Orgeldag
49-55	Monumentenlijst gemeente Alphen aan den Rijn

2

Levend erfgoed

Foto's voorplaat (van links naar rechts)

- Minderbroeders Archeon / Gregoriaanse zang
- Nestmarkering weidevogels
- Sinterklaas
- Rijdend erfgoed
- Jong geleerd, oud gedaan
- Romeinse Zwammerdamschepen

Secretariaat Stichting Open Monumentendag
Gemeente Alphen aan den Rijn
Rijndijk 111
2394 AE Hazerswoude-Rijndijk
info@openmonumentendagalphenaandenrijn.nl
0713414236
www.openmonumentendagalphenaandenrijn.nl

“LEVEND ERFGOED”

Thema Open Monumentdag/Nationale Orgeldag 2023

Immaterieel erfgoed, levend erfgoed, is de schakel tussen heden, verleden en toekomst. Het is cultuur van nu, geeft een gevoel van verbondenheid met vorige generaties en is tegelijkertijd ook toekomstgericht omdat mensen het willen doorgeven aan volgende generaties. Anders dan materieel erfgoed (monumenten, gebouwen, objecten) is immaterieel erfgoed een levende en dynamische vorm van erfgoed, die zich aanpast aan en mee verandert met de tijd. Het verbindt de gemeenschap die het beoefent en zich ermee identificeert. Dit jaar is het twintig jaar geleden dat het UNESCO verdrag voor de Bescherming van het Immaterieel Cultureel Erfgoed is gesloten en daarom is het thema ‘Levend erfgoed’ dit jaar gekoppeld aan Open Monumentdag.

Culturele gebruiken, tradities en ambachtelijke vaardigheden, die mensen van huis uit hebben meegekregen, het valt allemaal onder het begrip immaterieel erfgoed en is vaak onbewust ook aanwezig in of verbonden met monumenten. Een duidelijk voorbeeld is de molenaar, die de molen nodig heeft om zijn ambacht te kunnen uitoefenen en ook de molen heeft de molenaar nodig. Wij kijken uit naar een levende Open Monumentdag met verrassende koppelingen tussen monumenten en levend erfgoed.

In dit programmaboekje vindt u de activiteiten en de geopende monumenten in alle kernen van onze gemeente Alphen aan den Rijn. Ze kunnen aanleiding zijn voor een individuele wandeling, bezichtiging of fietstocht. U kunt ook gebruik maken van een begeleide historische wandeling in Alphen en Koudekerk, de fietstocht van het CAS in Alphen en de vaarmogelijkheid of het pad langs gebedshuizen in Boskoop. Ook de bijzonderheden in relatie tot alle orgels treft u aan, het is immers ook Nationale Orgeldag. Tenslotte vindt u een complete lijst van alle monumenten die onze gemeente rijk is. U wordt van harte uitgenodigd om te genieten van datgene wat aangeboden wordt, mee te doen, te luisteren en te kijken!

Open Monumentdag wordt dit jaar op 31 augustus in Archeon officieel geopend door wethouder Anouk Noordermeer. Museumpark Archeon doet dit jaar enthousiast mee op de zaterdag van Open Monumentdag. Met zoveel levend erfgoed op één plek staat zij volop in de schijnwerper! In het kader van de Open Monumenten Klassendag vinden in de Adventskerk specifieke voorstellingen voor de scholen plaats op 7 en 8 september.

Volop activiteiten dus. Dit zou niet mogelijk zijn zonder onze vele vrijwilligers en monumenteneigenaren, die wij graag een bijzonder compliment voor hun inzet willen geven. Heel erg bedankt, dat wij zo op u kunnen rekenen!

Een hele mooie Open Monumentdag en Nationale Orgeldag gewenst.

Op onze website www.openmonumentendagalphenaandenrijn.nl kunt u de actuele stand van zaken raadplegen.

Namens het bestuur van de Stichting Open Monumentdag Gemeente Alphen aan den Rijn,
Tineke Verbakel, voorzitter

Aarlanderveen

Hervormde kerk

Molenviergang

Molen No. 3

Molen No. 1

Molen No. 2

Molen No. 4

Molenviergang Aarlanderveen

Rijksmonument

De enige nog werkende molenviergang in Europa.

Deze vier molens werden in twee perioden gebouwd. De eerste drie molens in de jaren 1785/6 en de vierde molen in 1801. Deze eerste drie molens hebben geen naam, maar worden aangeduid met de nummers 1, 2 en 3. De laatste molen nr. 4, wordt ook wel aangeduid als de Putmolen omdat deze een lager gelegen gedeelte (de Put) van de polder bemaalt.

De oudste drie molens zijn allen een keer door brand verwoest en werden daarna herbouwd. Daardoor is de oorspronkelijk *jongste* molen uit 1801 inmiddels de *oudste* van de vier geworden.

Sinds 1962 eigendom van de Stichting Molenviergang Aarlanderveen.

www.molenviergangaarlanderveen.nl

Molenviergang, molen nr. 1 “Ondermolen” (1924)

Molenmaker: H.W.C. Vergunst
Achtermiddenweg 4, Aarlanderveen
Open van 10.00-17.00

Het water wordt door middel van een scheprad met een diameter van 6,18 meter en een breedte van 47 cm ca. 1,10 meter omhoog gebracht. De vlucht van de wieken is 28,30 meter.

Molenviergang, molen nr. 2 “Middenmolen” (1869)

Molenmakers: B. de Vries (bestek)
W.F. Looman (bouw)
Achtermiddenweg 2, Aarlanderveen
Open van 10.00-17.00

Het scheprad heeft dezelfde afmetingen als van molen nr. 1.

De opvoerhoogte is 90 cm. De vlucht van de wieken is 27 meter.

**Molenviergang, molen nr. 3 “Bovenmolen”
(1823)**

Molenmaker: Johannis Damen Dzn.
Kortsteekterweg 24, Alphen aan den Rijn
Open van 10.00-17.00

Het scheprad heeft dezelfde afmetingen als van de molens 1 en 2. De opvoerhoogte bedraagt 1,40 meter; de vlucht is 28,40 meter.

6

**Molenviergang, molen nr. 4 “Putmolen”
(1801)**

Molenmakers: Leendert van Leeuwen Lzn. en
Jan de Bruijne
Kerkvaartseweg 61, Aarlanderveen
Open van 10.00-17.00

Deze molen is voorzien van een vijzel die het water 85 cm omhoog brengt. De vlucht van de wieken is 27 meter. Het molenaarsechtpaar is aanwezig voor informatie.

Levend erfgoed

Hervormde kerk (1905)

met digitaal Monarke-orgel Johannes (2005)

Architect: A. van der Lee

Dorpsstraat 38, Aarlanderveen

Open van 10.00-15.00

Deze kerk staat op de plek van een in 1904 gesloopt kerkgebouw. De klok uit 1820 kreeg een plaats in de nieuwe toren, maar werd in 1945 door de Duitse bezetter gevorderd. Sinds 1949 is er een nieuwe luidklok. De inrichting (een Rijksmonument) is praktisch nog geheel in authentieke staat.

Er zijn rondleidingen, informatie en orgelbespelingen. Er is ook koffie en thee.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 40

www.hervormdaarlanderveen.nl

Alphen aan den Rijn

Woubrugge
Vrouweestmolen

Oudshoornse kerk

Kantongerecht

Joods washuisje

Remonstrantse kerk

De Vergulde Wagen

Maranathakerk

Start CAS fietstocht

Adventskerk en grafkapel

Bonifaciuskerk

Schoutenhuis

Archeon

Korenmolen De Eendracht

Gebouw 'De Vergulde Wagen' (1913)

Ontwerp en bouwer: G. Bergshoeff
Van Boetzelaerstraat 48, Alphen aan den Rijn
Open van 11.00–16.00

Het pand is gebouwd als woning met timmermanswerkplaats. Sinds 1999 is de Historische Vereniging Alphen aan den Rijn hierin gevestigd. De vereniging, opgericht in 1948, is van groot belang voor de geschiedenis van Alphen aan den Rijn. Met het verenigingsblad 'De Viersprong' geeft zij bekendheid aan de historie van de gemeente.

Momenteel is er een tentoonstelling over het 75 jarig bestaan van de Historische Vereniging te zien, alsmede een fotoselectie van monumenten in Alphen aan den Rijn.

www.histveralphenadrijn.nl

Historische Rondleidingen

Om 11.00 en 14.00 uur zullen er gratis stadswandelingen gemaakt worden o.l.v. gidsen van de Historische Vereniging Alphen aan den Rijn.

Gedurende 1½ à 2 uur nemen zij u mee door het centrum en langs de oevers van de Oude Rijn. Onderweg vertellen zij over de geschiedenis van de bewoners, de bebouwing en de bedrijvigheid door de eeuwen heen.

Start- en eindpunt is bij De Vergulde Wagen.

Vooraf opgeven zou fijn zijn om verzekerd te zijn van een plaatsje, dit kan via email deverguldewagen@hetnet.nl met opgave van de gewenste tijd en aantal personen. U kunt ook spontaan komen kijken of er nog plaats is in een groepje.

Fietstocht langs “LEVENDE MONUMENTEN”

Het CAS Alphen organiseert een fietstocht rondom het thema “Levend erfgoed”. We interpreteren het begrip ‘levend’ zeer breed. Van letterlijk levend: we verzamelen bij de kinderboerderij in het Bosspark, naar levend als in ‘veranderend gedurende de tijd’: we bekijken verschillende getransformeerde gebouwen. We bezoeken levendige plekken en bekijken gebouwen die grote impact hebben gehad op de levens van veel Alphenaren. Zo komen we door het Bosspark, langs de Baronie, de Rijnhaven, door het Rooie Dorp en het Visserpark.

Tijdens deze fietstocht ontdek je dat gebouwen meer zijn dan stille, starre objecten maar dat plekken en gebouwen in Alphen tot leven komen door de tijd en het gebruik. Zo kijk je voortaan met andere ogen naar je eigen omgeving.

Deze fietstocht start zaterdag 9 september om exact 10.00 uur. We verzamelen bij de kinderboerderij in het Bosspark in Alphen aan den Rijn (Parklaan 2). De fietstocht duurt tot ongeveer 2 uur. Aanmelden is niet nodig, we zien u graag ter plekke. Deelname is gratis.

CAS Alphen is het Centrum voor Architectuur en Stedenbouw in Alphen aan den Rijn. CAS stimuleert de belangstelling voor, het inzicht in en de discussie rond de gebouwde omgeving in en om Alphen aan den Rijn bij een breed publiek. CAS verrast, legt uit, prikkelt, daagt uit, verwondert en verleidt.

Te volgen op:

[@casalphen.nl](https://www.instagram.com/casalphen.nl)

www.facebook.com/CASAlphen

www.casalphen.nl

10

Levend erfgoed

ARCHEON

Archeonlaan 1, Alphen aan den Rijn

Open van 10.00 - 17.00

In Museumpark Archeon zijn 43 gebouwen, boerderijen en hutten die ooit in Nederland hebben gestaan in de prehistorie, Romeinse tijd en de middeleeuwen. De Archeotolken in tijd-eigen kledij vertellen graag over de diverse periodes van vroeger. In de prehistorie wordt het Mesolithicum getoond met de jagers en verzamelaars. De eerste boeren, de bronstijd en de ijzertijd met de kenmerkende boerderijen laten het leven zien van onze vroege voorouders. Ook reis je langs de gehele Neder-Germaanse Limes. Hier zie je de gebouwen in het echt. Ontdek de bijzondere architectuur en de infrastructuur van de Limes, u hoort de mooie Romeinse verhalen. Bezoek het Archeologiehuis, de Romeinse villa Rijswijk De Bult, het Romeins Museum, de Alphense Castellummuur en de restauratie van de Romeinse Zwammerdamschepen. Natuurlijk mag het spannende gladiatorengevecht niet ontbreken.

In de middeleeuwen ga je mee naar de 14e eeuw. In de ambachtshuizen, het koopmanshuis en het klooster ontmoet je de Archeotolken met historische verhalen, ambachten en broeders die Gregoriaanse liederen zingen.

In Archeon komt Erfgoed tot leven!

Entree is gratis met Museumkaart of Vriendenloterij VIP-kaart, evenals met de ICOM- en EXARC-pas of Rembrandtkaart. Graag een tijdsblok reserveren. Speciaal voor Open Monumentendag is de activiteitenpas voor de jeugd t/m 14 jaar (ter waarde van € 4,25) op zaterdag 9 september gratis. Hiermee doe je leuke educatieve opdrachten en als alle activiteiten zijn afgerond verdien je een souvenir. Alleen verkrijgbaar bij de entree.

www.archeon.nl

Korenmolen “De Eendracht” (1752 / 1898)

Rijksmonument

Gouwsluisseweg 46, Alphen aan den Rijn
Open van 9.00–16.00

Deze molen is in 1752 te Zaandam nieuw gebouwd, later afgebroken en in 1898 opnieuw opgebouwd in Alphen aan den Rijn. De molen is gerestaureerd en in 1973 weer gaan malen.

De molen heeft een achtkantige stenen onderbouw, de bovenbouw is met leien gedekt.

De molen wordt door een vrijwilligersgilde bemalen, dat ook de rondleidingen verzorgt en het meel verhandelt. Er is een molenwinkel met allerhande meel- en bakmixen. Ook kinderen tussen 6 en 12 jaar zijn welkom, maar alleen onder begeleiding van een volwassene. Kinderen jonger dan 6 jaar mogen uit veiligheidsoverwegingen niet in de molen naar boven, de (steile) trappen op.

De molen is aangesloten bij het Ambachtelijk Korenmolenaars Gilde.

www.molen-de-eendracht.nl

Vrouwgeestmolen (1797)

Rijksmonument

Molenmaker: Hendrik Koperdraat
Heimansbuurt 1, Alphen aan den Rijn
Open van 10.00-17.00

Poldermolen op stenen voet van de polder Vrouwgeest ten zuiden van Woubrugge. Het is een rietgedekte achtkanter, dat wil zeggen een lage molen die gemakkelijk vanaf de grond bediend kan worden. De molen maalt door middel van een stalen vijzel (een “schroef van Archimedes”) het water van de Vrouwgeestpolder omhoog naar de Heimanswetering om de polder droog te houden.

www.molendatabase.nl

Het Schoutenhuis (1640)

Gemeentelijk monument

Julianastraat 4, Alphen aan den Rijn

Open van 10.00–16.00

Geheel gerestaureerd in de 20^e eeuw. Dit is het oudste pand van Alphen-centrum, het vormt een hoeksteen van het “Vierkante Dorp” en is van bijzondere stedenbouwkundige waarde. Het doorstond oorlogen en bezettingen en was in 1795 de ambtswoning van schout Pieter Dozy, ook gaat het verhaal dat Peter Stuyvesant eens in het Schoutenhuis gelogeerd heeft.

In het pand is nu een lunchroom gevestigd waar mensen met een lichte verstandelijke beperking van gastvrijheid hun vak hebben gemaakt. Sinds de recente verbouwing heeft de lunchroom nu de toepasselijke naam “Café 1640”.

Het Schoutenhuis biedt plaats aan maandelijks wisselende exposities.

12 www.cafe1640.nl

Oudshoornse kerk (1665)

met Hess-orgel (1783)

Rijksmonument

Architect: D. Stalpaert

Oudshoornseweg 90, Alphen aan den Rijn

Open van 10.00-15.30

Deze kerk is het op twee na oudste monument van Alphen. Ook dit jaar zijn er rondleidingen met uitleg over de gebrandschilderde ramen en kan de grafkelder bezocht worden. Als de rouwkamer niet bezet is, zal deze ook te bezichtigen zijn. Elk heel uur speelt Ad Hesseling 10 minuten op het Hess-orgel.

Broer Joachim stimuleerde Johannes Hermanus Hess om zich toe te leggen op orgelbouw. Joachim was organist van de Goudse Sint Jan en daardoor kende hij veel orgelliefhebbers. De rijke kooplieden wilden met hun huisorgels pronken en elkaar graag de loef afsteken. Hess verkocht daardoor meer huisorgels dan kerkorgels, ook door het feit dat kerkbesturen vaak te weinig te besteden hadden en de kooplui daar geen last van hadden.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 44

www.oudshoornsekerk.nl

Remonstrantse kerk (1896)

Voormalige Joodse synagoge

Rijksmonument

Architect: J. Hengeveld

Samuel Aardewerksteeg 11, Alphen a/d Rijn
(bij Van Mandersloostraat 30 t.o. ICI Paris)

Open van 10.30-16.00

In 1896 werd de synagoge geheel vernieuwd, nadat door een brand het uit 1830 daterende gebouw volledig werd verwoest. Tegen de oostelijke buitenmuur van de synagoge bevindt zich de aron, de rollenkast. Hierin worden de Thora rollen bewaard, de vijf boeken van de Tenach, de wet. De rollenkast is bij veel Synagogen aangebouwd: de Heilige Arke. Op de foto is dat de met zink beklede, kleine uitbouw.

De synagoge was bij uitstek dé ontmoetingsplek voor Joodse burgers. Na de oorlog was de Joodse gemeenschap dusdanig klein dat er geen actieve gemeenschap meer was. Sinds 1955 is het gebouw eigendom van de Remonstrantse gemeente Alphen aan den Rijn.

www.alphen.remonstranten.nl

Joods washuisje (1930)

Gemeentelijk monument

Aarkade 63, Alphen aan den Rijn

Open van 11.00-17.00

Het metaheerhuisje is een lijkenwashuisje dat onlosmakelijk verbonden was met de achterliggende Joodse begraafplaats. Na de Tweede Wereldoorlog woonden er vrijwel geen Joden meer in Alphen, waardoor deze begraafplaats en het metaheerhuisje in onbruik raakten.

In 1963 is de begraafplaats geruimd, de stofelijke resten zijn overgebracht naar de Joodse begraafplaats in Katwijk. De herinneringssteen uit 1949 die de weggevoerde Alphense Joden herdenkt, is op de Oosterbegraafplaats geplaatst.

De grond van de Joodse begraafplaats heeft in 2012 een respectvolle invulling gekregen als groen plekje in het drukke stadshart. Ter herinnering aan de graven liggen er stenen in het gras en davidsterren verwijzen naar het jodendom. De voormalige Joodse Begraafplaats (evenals de Synagoge) is een belangrijke getuigenis van Joods leven dat er niet meer is. Sinds 2015 doet het pandje dienst als atelier voor "Norma's Beelden".

Maranathakerk (1888/1998)

Met herbouwd "Cortain"orgel (ca. 1790, RM)

Architect: W.C. Coepijn

Raadhuisstraat 82, Alphen aan den Rijn

Open van 11.00-16.00

In de loop der jaren is er het nodige verbouwd aan de Maranathakerk. De grootste verbouwing heeft plaatsgevonden in 1964. Na de brand in mei 1998 was er maar weinig over, alleen de muren stonden nog overeind. Ook het orgel was geheel verwoest. Een ander orgel werd gevonden in de Gereformeerde Kerk uit Suawoude. Het werd gerestaureerd onder auspiciën van de Rijksdienst Monumentenzorg door de firma Van Vulpen.

Na de brand is er een moderner interieur gekomen. Wel zijn de bijna 120 jaar oude plavuizen, die onverwacht te voorschijn kwamen, hergebruikt. Het resultaat is een kleurige, speelse kerkzaal met antieke accenten. Door de aanbouw van moderne zalen is het een complex dat voor veel kerkelijke en niet kerkelijke activiteiten uitermate geschikt is.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 43

www.maranathakerkalphenaandenrijn.nl

14

Levend erfgoed

Sint Bonifaciuskerk (1886)

met Hilboesen-orgel (1900)

Rijksmonument

Architect: E.J. Margry

Paradijslaan 7, Alphen aan den Rijn

Open van 11.00-15.30

Kerk met pastorie en kerkhof.

Gebouwd als driebeukige neogotische kruisbasiliek. Het schip heeft een houten tongewelf, de zijbeuken zijn voorzien van een stenen gewelf. Het gepolychromeerde neogotische interieur is in de loop der jaren door verschillende kunstenaars tot stand gekomen.

Er is een tentoonstelling over St. Bonifacius, zijn leven, zijn werk en de verering na zijn dood. Alexander Schippers speelt om 13.15 uur een lunchconcert op het Hilboesen-orgel.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 44

www.bonifaciusalphen.nl

Adventskerk (1922)

met Steinmeyer-orgel (1922)

Gemeentelijk monument

Architect: W.Ch. Kuijper

Julianastraat 69, Alphen aan den Rijn

Open van 10.00-17.00

De kerk staat op de plaats van het in 1916 afgebrande kerkgebouw. Dit pand verving een in 1619 afgebrande kerk. Het is een monumentaal bakstenen gebouw met de grondvorm van een Grieks kruis onder een zadeldak met steekcapen. Let op de tegeltableaus in de klokkentoren. De kerk bevat grote roosvensters met kleurig glas-in-lood. Het originele, mechanische uurwerk (1924) dat tot 1990 dienst deed, is bewaard gebleven. Beiaardier Marianna Marras zal tussen 11.00 en 12.00 uur het carillon bespelen.

Om 16.00 uur speelt stadsorganist Simon Stelling het Carnaval der Dieren van Camille Saint-Saëns, samen met Aubrey Snell (spel en saxofoon), Theo en Hesther de With (spel). Zij wekken de dieren tot leven.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 44

www.adventskerk.info

15

Grafkapel Fam. De Smeth (1773)

Rijksmonument

Paradijslaan 13, Alphen aan den Rijn

Open van 11.00-16.00

In deze grafkapel achter de Adventskerk werden tussen 1773 en 1887 21 leden van de familie De Smeth bijgezet. De grafkapel is in 1970 door de familie aan de gemeente verkocht en hierna gerestaureerd. Thans doet zij dienst als stiltecentrum.

Open Monumentendag 2023

Vml. Kantongerecht (1880/81)

Gemeentelijk monument

Architect: J.F. Metzelaar

Wilhelminalaan 26, Alphen aan den Rijn

Open van 10.00-15.00

Het pand is gebouwd in de bekende baksteen-architectuur van voor 1900. Het metselwerk is voorzien van zgn. spekbanden. De hoogte van de verdiepingen en de hoge ramen geven het pand een monumentale uitstraling. De bovenramen zijn voorzien van ronde togen.

Tot 2013 was hier de zittingsplaats van de sector kanton van de rechtbank Den Haag. Sinds 2015 is uitvaartonderneming Monuta er gehuisvest.

Zij toont u o.a. het belang van begraven als immaterieel erfgoed in de rituelen en symboliek die er omheen zijn ontstaan. In veel culturen wordt zorgvuldig nagedacht over hoe de overledene wordt voorbereid op zijn of haar laatste rustplaats. Het draagt bij aan ons begrip van de dood, rouw en verbondenheid met onze voorouders.

Benthuizen

Raadhuis

NH kerk

Korenmolen De Haas
en Oudheidkamer

Raadhuis (1955)

Gemeentelijk monument

Architect: R.H. Fledderus

Secretaris Runsinkbrink 1, Benthuizen

Open van 10.00-16.00

In 1939 werden er plannen gemaakt voor een nieuw gemeentehuis in Benthuizen maar pas in 1954 werd de eerste steen gelegd. In 1955 werd het pand dan eindelijk in gebruik genomen. Eind 1990 werd Benthuizen samengevoegd met de gemeenten Hazerswoude en Koudekerk aan den Rijn en ontstond de nieuwe gemeente Rijnwoude. Dit maakte het raadhuis overbodig, inmiddels is het pand opgesplitst in vier woningen.

De kenmerkende stalen lampen aan de buitenzijde van de woning zijn recent gerestaureerd door Smederij van Rijn. Binnen bevinden zich zes geëtste ramen, gemaakt door kunstenaar Aalbers Kolléwijn.

18

Levend erfgoed

Hervormde kerk (1796)

met Gabry & Zoon orgel (1905)

Rijksmonument

Architect: J. Voorwinden

Dorpsstraat 48, Benthuizen

Open van 10.00-16.00

Het huidige kerkgebouw, een eenvoudige bakstenen zaalkerk, is gebouwd tegen de uit 1672 stammende achtkantige naaldspitstoren. De kerktoren is eigendom van de gemeente. In 1938 werd de kerk vergroot door de bouw van een vleugel aan de noordzijde. Ook het versierde stucplafond is bij de uitbreiding vernieuwd. Nadat in 2012 de dakconstructie vernieuwd werd, is in 2016 de kerkvloer geheel gerenoveerd.

Er zijn rondleidingen in kerk en toren, orgel-demo's en bespelingen.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 45

www.hervormdegemeentebenthuizen.nl

Korenmolen “De Haas” (1772)

Rijksmonument

Gebouwd voor molenaar Willem Overgaauw
Dorpsstraat 141, Benthuisen
Open van 10.00-16.00

Korenmolen De Haas is een ronde stellingmolen in de kleuren zwart en wit. In de jaren dertig van de vorige eeuw werd de windkracht verdrongen door elektrische aandrijfkracht, waarna de molen in verval raakte.

Na een inzamelingsactie en een grondige restauratie is in 1985 de korenmolen opnieuw in gebruik genomen. Sinds 1987 is de molen eigendom van de Stichting Korenmolen De Haas.

In de molen wordt door de molenaars graan gemalen tot meel.

De molenwinkel verkoopt verschillende soorten meel om brood te bakken en allerlei mixen om heerlijke koek, cake, koekjes en pannenkoeken mee te bakken.

<https://korenmolendehaas.nl>

Oudheidkamer “De Negen Turven” en de “Winkel van Sinkel”

Dorpsstraat 139, Benthuisen
(achter molen “De Haas”)
Architect: B.C. van Beek B.V.
Open van 10.00-17.00

De oudheidkamer geeft een beeld van hoe de bevolking in Benthuisen en omgeving hun huizen hadden ingericht in de periode 1900-1950. Met o.a. een stijkkamer, een bedstee-kamer, een keuken en boenhok met plee.

Er wordt een unieke fotocollectie beheerd en regelmatig zijn er wisselexposities te zien. Ook is er een gezellige koffiekamer.

Bij de oudheidkamer hoort de *Winkel van Sinkel* met een authentieke winkelinventaris, waar u ouderwets snoepgoed en kleine presentjes kunt kopen.

www.historischekringbenthuisen.nl

Boskoop

Flora
Rosarium
Perron 3

Gemeentetoren
en Dorpskerk

Het kerkje

RK kerk
Joannes
de Doper

Boomkwekerij-
museum

vml. RaadHuis

Begraafplaats

Gemeentetoren (1781-1783)

Gemeentelijk monument

en

Dorpskerk (1895)

met Bätz-orgel (1897, Rijksmonument)

Architect: H.J. Nederhorst

Kerkplein 5, Boskoop (naast de Hefbrug)

Open van 10.00-16.30

In 1895 brandde de kerk uit 1783 af, maar is evenals het orgel in ongeveer dezelfde stijl herbouwd. Het orgel heeft de status van rijksmonument. Er zijn de hele dag orgeldemonstraties en bespelingen door diverse organisten. Ook zijn er rondleidingen in de kerk met uitleg over het interieur.

Als afsluiting van het Boskoopse Gebedshuizenpad is er om 16.00 uur een gratis concert door Warno Ruting.

In verband met de veiligheid is het helaas niet meer mogelijk de toren te beklimmen.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 45

www.pgboskoop.nl

Voormalig Raadhuis (1928/29)

Rijksmonument

Architect: D.L. Landman

Raadhuisplein 1-5, Boskoop

Open van 10.00-16.00

Het gebouw (en interieur) heeft kenmerken van de Amsterdamse school; het is in september 2020 na een grote restauratie heropend. De nieuwe naam is nu raadHuis. De naam verwijst naar het Huis voor de Boskoopse gemeenschap. In de raad-/trouwzaal kunnen huwelijken/geregistreerde partnerschappen worden voltrokken. Het beeldbepalende gebouw verloor in 2014 zijn oorspronkelijke functie. Het is van algemeen belang door de cultuurhistorische waarde als expressie van de plaatselijke bestuurlijke ontwikkelingen. De monumentale gedeelten zijn in prachtige staat. In het pand zijn een aantal waardevolle glas-inloodramen opgenomen.

Gedurende de dag worden er rondleidingen verzorgd.

Het kerkje (1932)

Gemeentelijk monument

Architect: K. van Nes

Burgemeester Colijnstraat 24, Boskoop

Open van 10.00-16.00

Vrijzinnig Protestantse kerk. Let op de kenmerken van de Amsterdamse School en Art Déco. Het pand bevindt zich in originele staat met latere uitbouw in dezelfde stijl.

www.vriendenvanhetkerkje.nl

www.vpgboskoop.net

22

Levend erfgoed

Perron 3, vml. stationsgebouw (1936)

Gemeentelijk monument

Architect: H.G.J. Schelling

Parklaan 2, Boskoop

Open van 12.00-22.00

Het voormalige stationsgebouw werd ontworpen met strakke lijnen in een zakelijke, industriële stijl. Het werd op 7 oktober 1934 in gebruik genomen. Na jaren van leegstand heeft het gebouw een nieuwe bestemming gekregen als horeca-etablisement en is het na een grondige verbouwing weer bestemd voor reiziger en publiek. De twee toegangsdeuren uit de bouwtijd benadrukken het bijzondere karakter.

Jessica Clarisse heeft een leuke fotocollage gemaakt van "vroeger en nu", die binnen te bezichtigen is. Ook is er een fotoboek van de verbouwing tot nu toe waarin nog een aantal zeer oude originele foto's opgenomen zijn.

www.perron3.com

Floragebouw (1931)

Rijksmonument

Architect: D.L. Landman

Parklaan 4, Boskoop

Gehele dag geopend

Gebouwd als tentoonstellingsgebouw voor de boomkwekerijen in functionalistische stijl, ook wel de Nieuwe Zakelijkheid genoemd. Het gebouw bestaat uit verschillend gevormde bouwmassa's met rechte en halfronde vormen, horizontale en verticale lijnen. Het werd op 20 februari 1935 in gebruik genomen.

Thans horeca-functie met restaurant, feestzaal, casino en huisvesting van het beroemde "Vara" orgel (Standaart, 1932) in de theaterzaal. Dit unieke theaterorgel werd destijds vaak bespeeld door Cor Steijn.

Tussen 10.00 en 12.00 uur wordt het orgel bespeeld en gedemonstreerd.

Activiteiten Nationale orgeldag: zie pag. 46

Rosarium (1931)

Rijksmonument

Architect: S.G.A. Doorenbos

Parklaan (bij) 4, Boskoop

Gehele dag geopend

De aanleiding voor de aanleg van het rosarium was een tuinbouwtentoonstelling als werkverschaffingsproject. Bij de opening in 1933 door E. Guldemond, wethouder van Boskoop, kreeg het park de naam "Guldemondplantsoen".

Sinds de aanleg is de vakindeling ongewijzigd en is het koepeltje met de zes zuilen en een bolvormig dak uit 1936 nog origineel. Het fonteintje in de koepel is verdwenen, de zonnwijzer is niet meer compleet en de houten pergola's en rozenbogen zijn vernieuwd. De tuin heeft geen sproei-installatie; onderbemaling zorgt ervoor dat de planten voldoende vocht kunnen opnemen.

Het middengedeelte is geheel gevuld met rozen, daaraan ontleent het de naam rosarium. In de tuin staan ieder jaar ca. 2.600 rozen (in wel 160 rozenrassen) van mei tot oktober in bloei.

www.rosariumboskoop.nl

Boomkwekerijmuseum Boskoop (1910 en 1875)

Gemeentelijk monument

Reijerskoop 52-54-56, Boskoop

Open van 10.00-16.30

De geschiedenis van de boomkwekerij in Boskoop en omgeving gaat terug tot minstens het midden van de 15e eeuw.

De woning is in 2019 bouwkundig gerenoveerd en opnieuw ingericht om een waarheidsgetrouw beeld te geven hoe een gemiddeld boomkwekersgezin rond 1900-1910 leefde. De woning is alleen te bezichtigen als bezoeker van het museum.

Het museum (entree €7,50, MJK gratis) geeft een beeld van het verleden, het heden en de toekomst van de boomkwekerij. Zij doet dit met een permanente tentoonstelling en diverse tijdelijke exposities, een museumkwekerij anno 1910, een loods met oude gereedschappen en met de boomkwekerswoning.

T/m 28 oktober is er de tentoonstelling "Giftig Groen" over welke soorten gif planten kunnen bevatten en wat hun effect is.

www.boomkwekerijmuseum.nl

24

Levend erfgoed

Oude begraafplaats Reijerskoop (1875)

Gemeentelijk monument

Reijerskoop 83, Boskoop

Open van 10.00-16.00

Het in 2013 gerestaureerde poortgebouw is opgetrokken in neo-classicistische stijl met als dakversiering twee treurende figuren die een afgebroken zuil flankeren. Aan weerszijden van de dubbele toegangsdeuren zijn, als symbolen van het eeuwig durend cyclisch proces, de ornamenten van twee zich in de staart bijtende slangen te zien. Achter de toegangspoort bevinden zich de oorspronkelijke lijk- en baarhuisjes. Het onderhoud is in handen van een groep vrijwilligers.

Sinds 1986 wordt alleen nog incidenteel bijgezet. Een aantal graven is van historische betekenis, zoals het imposante grafmonument van K.J.W. Ottolander, die de goudrenet Schoone van Boskoop op de wereldkaart zette (*Belle de Boskoop, Schöner von Boskoop*).

www.oudebegraafplaatsreijerskoop.nl

RK kerk H. Joannes de Doper (1971) met Franssen-orgel (1880)

Architect: P. Dijkema

A.P. van Neslaan 50, Boskoop

Open van 10.00-16.00

Door de slechte staat was restauratie van de oude RK kerk geen optie, daarom werd het nieuwbouw op een andere locatie. Deze kerk is gebouwd in de opvallende stijl van de Bossche School. De bijzondere kerkzaal heeft extra sfeer. Let op de muurschildering van het Gelaat van Christus in de Absis en de 14 Kruisweg-iconen. De Mariakapel is dagelijks open.

12.45-13.15: Orgelconcert Karina Markarova.

13.15-13.45: Uitleg door oud medewerkster Marijke Ameling over de kerkhistorie en rondgang langs de iconen met lijdensweg van Christus. Jan de Frankrijker geeft een demonstratie historisch Zangblad schilderen.

13.45-14.15: Kees Vreeburg geeft uitleg over Gregoriaans zingen en zal een aantal nummers ten gehore brengen.

14.15-14.45: Herhaling programma Marijke Ameling en Jan de Frankrijker.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 45

www.sintjandd.nl/boskoop

25

Extra informatie:

Alle gebedshuizen (kerken en moskee) van Boskoop openen op zaterdag 9 september 2023 tijdens Open Monumenten- en Nationale Orgeldag hun deuren van 10.00 tot 16.00 uur en verwelkomen graag belangstellende bezoekers. Meer informatie vindt u op pagina 45/46 en in de speciale folder bij de deelnemende gebedshuizen.

Vaartocht in het kader van “Levend erfgoed”

Zaterdag 9 september organiseert de Historische Vereniging Boskoop in samenwerking met het Boomkwekerijmuseum, de VVV en het Schouwenerf een presentatie van immaterieel erfgoed. Het zijn de 2 belangrijke Levend Erfgoedlijnen van Boskoop: de boomkwekerij en de beroepsvaart.

Er wordt op 2 locaties erfgoed getoond in de vorm van een mini-tentoonstelling over het beroepsmatig varen in Boskoop bij het Schouwenerf en een presentatie van het traditionele boomkwekersvak in de vorm van zetten (enten) in de tuin van het Boomkwekerijmuseum.

Tussendoor wordt er 2 x op-en-neer van het Schouwenerf naar het museum gevaren en gewandeld. Uiteraard kunnen beide locaties ook met de auto, fiets of wandelend worden bezocht.

De start is om 11.00 uur met de eerste afvaart en rond 16.00 uur is de laatste aankomst.

De locaties zijn:

Schouwenerf, Biezen 26 - 28

Boomkwekerijmuseum, Reijerskoop 52 - 54

Hazerswoude-Dorp

Molen de Rooie Wip

Rietveldse Molen

Molen Blauwe Wip

Molen Nieuw Leven

De Juffrouw

Hazerswoude-Dorp

Historisch Museum

Hervormde kerk

Hofstede Bethelehem

Hofstede Bethlehem met zomerhuis (1776)

Gemeentelijk monument

Zuidlijk 9, Hazerswoude-Dorp

Open van 10.00-17.00

De bouw van de boerderij vond plaats nadat de Noordplas (ook wel Hazerswoudse Plas genoemd) was ingedijkt en drooggemalen. De drooggemalen landen werden vervolgens op een veiling aan de hoogstbiedende verkocht. Het is niet bekend wie de opdracht tot bouw van boerderij "Bethlehem" gegeven heeft. De boerderij was begin 2000 in zeer slechte staat maar is daarna op een perfecte wijze gerestaureerd met oog voor de oude details.

27

Historisch Museum Hazerswoude (ca. 1630)

Rijksmonument

Dorpsstraat 66, Hazerswoude-Dorp

Open van 10.00-16.30

Dit pand bestond vroeger uit twee woonhuizen waarvan het voorste gedeelte in 1630 is gebouwd, het is een van de oudste panden van Hazerswoude. In 1997 is het gebouw eigendom geworden van de "Stichting Historisch Museum Hazerswoude". Het is in 1998 gerestaureerd en ingericht als museum waarin de geschiedenis van Hazerswoude getoond wordt.

Er zijn 3 exposities te zien: over 50 jaar Huttenbouw Hazerswoude-Dorp met vele foto's, filmpjes en kranten artikelen. Ook zijn er filmbeelden en fotoboeken over de geschiedenis van Hazerswoude, evenals de tentoonstelling over de Tweede Wereldoorlog en de bevrijding in 1945.

Open Monumentendag 2023

Molen “Nieuw Leven” (1820)

Rijksmonument

Dorpsstraat 228, Hazerswoude-Dorp

Open van 10.00-17.00

In ca. 1815 werd de wipwatermolen verplaatst van de Boterpolder naar de Dorpsstraat-West en werd ingericht als korenmolen. In een advertentie uit een krant van 29 april 1815 wordt de molen te koop aangeboden. Tussen 1815 en 1925 was de molen ook bekend als De Zwaluw en Windlust. Van 1925 t/m 1933 heeft de molen uitsluitend elektrisch gemalen. In 1933 is de molen weer maalvaardig gemaakt om op de wind te malen en kreeg toen de naam “Nieuw Leven”. Na grondige restauraties in 1990 en 2010 heeft de Stichting Wipstellingkorenmolens “Nieuw Leven” in 2016 de molen van de gemeente Alphen aan den Rijn overgenomen. Uit onderzoek bleek dat er oorspronkelijk een aanbouw aan de oostzijde was. Deze is weer gerealiseerd en tevens is de molen ook aangesloten op riolering en waterleiding.

Er worden rondleidingen verzorgd en brood gebakken in een oude leemoven.

www.molennieuwleven.nl

28

Levend erfgoed

Rietveldse Molen (1648)

Rijksmonument

Rietveld 2, Hazerswoude-Dorp

Open van 10.00-17.00

De voormalige polder Rietveld ontstaat in 1648 door samenvoeging van zeven kleine particuliere poldertjes, waaronder de Rietveldse polder. Dijkgraaf en Hoogheemraden van Rijnland verlenen in dat jaar toestemming tot deze samenvoeging mits een achtkante watermolen wordt gebouwd, waarin de molenaar huisvesting heeft en de polder het hele jaar droog wordt gehouden.

Tot 1966 bemaalt deze molen de Rietveldse en later de Riethoornse polder met een oppervlakte van circa 705 ha. De opvoerhoogte is 1 tot 1.50 meter. Maar als in maart 1966 het nieuw gebouwde gemaal van de Riethoornse polder officieel in gebruik wordt gesteld, betekent dit dat de molen geen functie meer heeft. In 1967 komt de molen in eigendom van de Rijnlandse Molenstichting.

www.molendatabase.nl

Molen “Blauwe Wip” of Gerewip (1636)

Rijksmonument

Westgerepolder 3 , Hazerswoude-Dorp
Open van 10.00-16.00

De molen is gebouwd in 1636. Hij staat aan de Oostvaart ongeveer een kilometer ten noord-oosten van Hazerswoude-dorp. De molen is alleen per fiets bereikbaar.

Tot 1957 in bedrijf als hulpgemaal voor de Oost- en Westgere polder, daarna is de molen in verval geraakt.

Tussen 1969 en 1974 was de molen eigendom van de provincie Zuid-Holland, vervolgens wordt de molen overgenomen door de Rijnlandse Molenstichting en is sinds 2013 weer maalvaardig. De molen is ook op zondag 10 september te bezichtigen.

www.molendatabase.nl

Molen de “Rooie Wip” (1639)

Rijksmonument

Gemeneweg 22, Hazerswoude-Dorp
Open van 10.00-17.00

De Rooie Wip heet officieel Gemenewegse molen, vernoemd naar de Gemenewegse polder die hij tot 1957 bemalen heeft.

Dit is het op een na oudste molentype in ons land, als verbetering van de standaardmolen: het gehele bovenhuis is draaibaar om zoveel mogelijk wind te vangen. Bij harde wind kan de molen gaan schudden, wat vroeger “wippen” werd genoemd.

Nadat de molen in 1960 in particuliere handen kwam, is deze in 1992 in Stichting Molen de Rooie Wip ondergebracht en in 1994/95 volledig gerestaureerd. In 2020 zijn veel houten constructiedelen vervangen en is het riet volledig vernieuwd. In 2021 is de molen geheel geschilderd.

Bij voldoende wind wordt er gemalen op maandag of dinsdag en op vrijdag of zaterdag.

www.rooiewip.nl

Hervormde kerk (1646/1658)

met Flaes en Brunjes-orgel (1868)

Rijksmonument

Architect: P. Post

Dorpsstraat 64, Hazerswoude-Dorp

Open van 10.00-16.00

De kerk heeft in de loop der tijden veel restauraties en verbouwingen ondergaan. De laatste werd afgerond in 1992.

De kerk is open voor bezoek/rondleiding, recent zijn de binnenmuren opnieuw gestuct en geschilderd. Ook kan de opgeknapte toren beklommen worden.

Het orgel heeft deze zomer groot onderhoud gehad, tevens zijn een aantal stemmen toegevoegd. Omdat er vanuit Monumentenzorg geen extra pijpen geplaatst mogen worden is gekozen voor een elektronische oplossing. Er zal uitleg gegeven worden en gedurende de dag wordt het orgel door diverse organisten bespeeld.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 47

30 www.hervormdhazerswoude.nl

Levend erfgoed

De Juffrouw (1921)

Gemeentelijk monument

Architect: J.H. Tonnaer

Pieter de Hoogstraat 3-5, Hazerswoude-Dorp

Open van 10.00 -17.00

Deze voormalige RK Sint Michaëlschool werd gebouwd in 1921 door de broers A.G. Vreeburg uit Boskoop en C.J. Vreeburg uit Hazerswoude voor de aanneemsom van bijna 200.000 gulden. Het ontwerp is van de architect J.H. (Jos) Tonnaer (1852-1929). Hij was een leerling van architect Pierre Cuypers, die o.a. het Rijksmuseum te Amsterdam ontwierp. Op de voorgevel staat het beeld van de aartsengel Michaël onder een baldakijn. De muren zijn van waalsteen in kruisverband gemetseld. De school bestond uit 7 leslokalen en een gymnastieklokaal. In 1992 is de school verbouwd tot dorpshuis, bibliotheek en mortuarium.

Het huidige gebouw fungeert als dorpshuis De Juffrouw en is in stijl ingericht met schoolplaten, schoolfoto's en een sfeervolle bibliotheek.

www.de-juffrouw.nl

Hazerswoude-Rijndijk

Scheepjeskerk

Rijnenburgermolen

Watertoren

Rijnenburgermolen (1722)

Rijksmonument

Van Beethovenlaan 63a, Hazerswoude-Rijndijk
Open van 10.00-17.00
(9 en 10 september)

De huidige Rijnenburgermolen is de vervanger van een wipmolen die door brand is verwoest. Het is een rietgedekte achtkante grondzeiler met een vlucht van ruim 24 meter, het scheprad voert het water ca. 1.75 meter op. Na bijna 2 decennia stilstand en verval is de molen in 1981 grootschalig gerestaureerd en rechtgezet door de toenmalige gemeente Hazerswoude. In 2015 is de molen overgedragen aan de gelijknamige Stichting, samen met het oude molenaarshuisje. Deze woning (1931) wordt succesvol verhuurd als vakantieverblijf en in de wintermaanden voor tijdelijk onderkomen, maar is nu wegens werkzaamheden gesloten. Wekelijks, meestal in het weekend, is de molen in bedrijf. Als de blauwe wimpel hangt is de molen open voor bezoek. Met OMD zijn er rondleidingen en is er koffie/thee.

32 www.rijnenburgermolen.nl

H. Bernarduskerk (1855)

met Maarschalkerweerd-orgel (1901)

Gemeentelijk monument

Architect: W.G. van Vogelpoel
Rijndijk 106, Hazerswoude-Rijndijk
Open van 10.00-17.00, zondag van 12.00-17.00

De H. Bernarduskerk, ook wel bekend als “De Scheepjeskerk” is gebouwd in Neogotische stijl en van 2014-2017 geheel gerestaureerd door vrijwilligers. Daarbij zijn de 12 pinakels op de trapgevel en 4 rond de toren teruggeplaatst. Dit symboliseert de 12 apostelen en de 4 evangelisten. De gebrandschilderde ramen zijn gemaakt door atelier F. Nicolas uit Roermond. Wat is er te zien: a) opstelling dameshoeden voor de vroegere kerkgang; b) historie van de dragersvereniging Libera Me en c) Romeinse vondsten uit het Westvaartpark (Limesroute), d) de plannen voor de pastorie.

Op zondag 13.00 uur zal het Bernarduskoor i.s.m. toneelvereniging “Onder Ons” een korte uitvoering geven. Er zijn weer vele foto boeken over de bewoners van de Rijndijk.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 47

www.scheepjeskerk.nl / www.heiligethomas.nl

De Watertoren (1915)

Gemeentelijk monument

Architect: A.D. Heederik

Rijndijk 127, Hazerswoude-Rijndijk

Open van 10.00-16.30

Opdrachtgever was de Boskooische Bronwaterleiding naar een ontwerp van A.D. Heederik. De watertoren heeft tot 1985 dienst gedaan als wateropslag en is in 2000 aangekocht door Hoogvliet Beheer BV. Daarna is de toren volledig gerestaureerd en verbouwd. Sinds 2003 in gebruik als hoofdkantoor van de BV.

In 2022 is de kantooruimte uitgebreid door de voormalige beheerderswoning met de watertoren te verbinden door een paviljoen (architect Groosman). Bij de bouw en inrichting hiervan heeft duurzaamheid een belangrijke rol gespeeld. Zo is het circulair gebouwd, ingericht met duurzame materialen en wordt er energie opgewekt door zonnepanelen boven de parkeerplaatsen.

U kunt tijdens het bezoek van het uitzicht genieten vanuit de watertoren. Opvallend is dat de vloer van het bovenste kantoor in de watertoren ieder kwartier 360 graden ronddraait.

www.hoogvlietbeheer.nl

Lagenwaardse molen

Koudekerk aan den Rijn

Eetcafé
De Hoek

Toegangsweg naar
HondsdiJKse molen

Kasteelruïne
Poelgeest

Brugkerk

Ontmoetingskerk

Hazerswoude-
Rijndijk

Koudekerk
aan den Rijn

ALP
DEN

Hazerswoude-
Dorp

Westende

Voorweg

Eetcafé De Hoek (16e/17e eeuw)

Rijksmonument

Dorpsstraat 50, Koudekerk aan den Rijn
Open vanaf 10.00 uur

Al sinds 1563 is er sprake van een herberg op de plek van het huidige Eetcafé De Hoek. Het werd niet alleen gebruikt als herberg, maar ook als woonhuis, stalhouderij, winkel en waag. Sinds 1789 ook als rechthuis, hier kwamen de schout en schepenen bijeen. In 1878 werd de naam Het Wapen van Koudekerk gewijzigd in Hotel Van Egmond. Sinds 2014 draagt het de naam Eetcafé De Hoek. Van buiten is nog te zien dat het oorspronkelijk (tot 1854) uit twee panden bestond. Het witgepleisterde gedeelte met kelder en opkamer is het oudste gedeelte. In deze opkamer zijn in chronologische volgorde historische foto's van het complex en de Koudekerkse brug (ook een rijksmonument!) in de wandafwerking opgenomen.

www.cafedehoek.nl

35

Rondleidingen Koudekerk rond thema Levend Erfgoed

Er zijn twee rondleidingen in Koudekerk. Daarbij gaat het om speciale plaatsen, voorwerpen en monumenten met bijzondere verhalen.

Om 11.00 uur begint de rondleiding in westelijke richting, om 14.00 uur in oostelijke richting. Deze beginnen telkens bij Eetcafé De Hoek (Dorpsstraat 50) naast de Koudekerkse brug. De deelname is gratis.

Opgave daarvoor kan gedaan worden via info@historischgenootschapkoudekerk.nl met vermelding van uw naam, aantal personen en gewenst tijdstip van de rondleiding.

Ontmoetingskerk (1912)

met Van der Veer-orgel ("vernieuwbouw" 1987), was van Leeuwen-orgel uit 1915
Rijksmonument

Architect: J. Hengeveld Jzn

Dorpsstraat 15, Koudekerk aan den Rijn

Open van 10.00-16.00 uur

De rijkgedetailleerde zaalkerk is in 1912 gebouwd in de stijl van de neo-renaissance. In het lichte en luchtige interieur is de preekstoel gecombineerd met de monumentale orgelkast. Deze beeldbepalende kerk ging in 2011 op in de PKN-Koudekerk aan de Rijn en kreeg de naam "Ontmoetingskerk". In 2022 werd het gebouw verkocht aan J.M. De Wit, die het kerkgebouw in stand wil houden zoals het nu is. De kerkzaal zal multifunctioneel worden gebruikt, zodat het fraaie interieur toegankelijk blijft. Tijdens de bezichtiging wordt nader toelichting gegeven over het gebouw met behulp van bouwtekeningen en opengewerkte tekeningen. Er is koffie en thee en het orgel zal bespeeld worden.

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag 47

36

www.pknkoudekerk.nl

Levend erfgoed

Brugkerk (1307)

met Van den Haspel-orgel (1895)

Rijksmonument

Dorpsstraat 53, Koudekerk aan den Rijn

Open van 10.00-16.00

De Brugkerk heeft een lange bouwgeschiedenis met noodzakelijke, bouwkundige aanpassingen als gevolg. Tijdens de restauratie van 1936-37 zijn de constructieve funderingsproblemen opgelost, maar is er ook een betonnen vloer gestort die nu tot problemen leidt. Doorlopend zal in het kerkelijk centrum "Onder Dak" een toelichting worden gegeven over de vloer en het toekomstbestendig maken van het kerkgebouw. Aansluitend is er ter plekke een bezichtiging (bouwhelmen op!). Vanwege de veiligheid zal dit steeds in kleine groepjes zijn. Er is koffie/thee met zelfgemaakte baksels. De nieuwe Stichting Vrienden van de Brugkerk presenteert zich. Het Historisch Genootschap geeft een beamerpresentatie van oude foto's/ filmpjes over Koudekerk en informatie over de "Aleid van Poelgeestkapel".

www.pknkoudekerk.nl

www.brugkerkaanderijn.nl

www.historischgenootschapkoudekerk.nl

Lagenwaardse molen (1704/1836)

Rijksmonument

Molenaars: Arent van der Spelt (1704),
Gerrit van Geer/Gerrit van Heteren (1836)
Batelaan 1, Koudekerk aan den Rijn
Open van 10.00-17.00

De Lagenwaardse molen is een wipmolen die in 1634 werd gebouwd. Door de aanleg van de HSL werd de molen in 2004 verplaatst van Leiderdorp naar Koudekerk aan den Rijn. De molen is nu niet alleen een monument en sieraad in het landschap, maar is nog steeds het werktuig waarvoor het gemaakt is: een molen om de polder droog te malen. Tijdens het bezoek zal uitleg gegeven worden over de functie van poldermolens en in het bijzonder over de wipmolen als het oudste type molen in Nederland. Sinds 2004 is de molen eigendom van de Rijnlandse Molenstichting. Als de molen maalt, is hij in principe altijd te bezichtigen.

www.molendatabase.nl

37

Hondsdijkse molen (1693)

Rijksmonument

Molenaar: Tijs Groenland
Dorpstraat 65, Koudekerk aan den Rijn
Open van 10.00-17.00

De oorspronkelijke molen uit 1485 brandde in 1693 af. Het polderbestuur heeft toen een achtkante grondzeiler molen gekocht die in 1644 gebouwd was op Roomburg om de Leidse grachten van vers water te voorzien. Deze staat sinds 1693 in de Hondsdijkse polder. De wieken hebben een vlucht van 25,2 meter en drijven een scheprad aan met een doorsnede van 5,5 m. Het water wordt daarmee ongeveer 1,20 m opgevoerd naar het peil van de Oude Rijn. Bij geschikt weer zal de werking getoond worden. Het is de enige binnenkruier van Zuid-Holland: de krui-installatie bevindt zich boven in de kap. Als er niet gemalen wordt kan ook de kap bezichtigd worden (niet voor kinderen en minder goed ter been zijnde personen). De molen is eigendom van de Rijnlandse Molenstichting. In de molen bevindt zich de woning van de (vrijwillige) molenaar.

www.molendatabase.nl

Kasteelruïne Groot Poelgeest (1746)

Rijksmonument

Lagewaard bij 1, Koudekerk aan den Rijn
Open van 10.00-17.00

Op het kasteleiland heeft een rond waterkasteel gestaan. Nu zijn alleen het kasteleiland, de slotgracht en een torentje van het poortgebouw uit eind 15e eeuw nog zichtbaar. Het kasteel en zijn bewoners hebben een roerige geschiedenis achter de rug: Hoekse en Kabeljauwse twisten, de tachtigjarige oorlog en het verval in de 18e eeuw. Het torentje van het poortgebouw heeft nog dienst gedaan als gevangenis van Koudekerk.

U kunt het eiland bezoeken met een trekpontje, via het terrein van boerderij Poelgeest aan de Lagewaard 1.

In een bijgebouw van de boerderij Poelgeest kunt u een maquette van het kasteel bekijken. Tevens is er een expositie van de bodemvondsten op het kasteelterrein.

Zwammerdam

Steektermolen

Dorpskerk en
Remonstrantse kerk

Remonstrantse kerk (1676)

met Johannus-orgel (1996)

Gemeentelijk monument

Molenstraat 10, Zwammerdam

Open van 10.00-16.00

In de Dordtse synode van 1618-1619 werd bepaald dat Nederlands Hervormd de staatsgodsdienst moest worden. Andere geloven als doopsgezinden, remonstranten, katholieken, e.d. werden verboden, maar wel gedoogd. Voorwaarde was dat de kerk niet als zodanig herkenbaar mocht zijn, of niet zichtbaar vanaf de straat (wat hier het geval is). Vandaar werden deze kerken schuilkerken genoemd. De oorspronkelijke kerk dateert uit 1636, maar door de Franse troepen in het rampjaar 1672 in brand gestoken. Sporen hiervan zijn nog zichtbaar op de kerk. In 1676 werd de kerk na restauratie weer opgeleverd. Veel van het interieur dateert nog uit die tijd.

De vrijmetselarij zal een loge in de kerk inrichten en desgewenst daar uitleg over geven.

40 www.schuilkerkzwammerdam.nl

Levend erfgoed

Dorpskerk (1673)

met Lohman-orgel (1842)

Rijksmonument

Kerkplein 7, Zwammerdam

Open van 10.00-16.00

De geschiedenis van de eenbeukige laatgotische kruiskerk met ingebouwde toren voert terug tot 1230. In 1673 werd de kerk herbouwd met ook een pastorie en schoolhuis. Nog zichtbaar is dat de kerk herbouwd is op delen van de verwoeste kerk (scheidslijn tussen de kloostermoppen en de gebruikte rijnsteen). Een volgende restauratie was tussen 1953 t/m 1958. In 1998 kreeg het dak nieuwe leien. Binnen valt het nisse in het koor op met daarboven het gebrandschilderde raam. Een andere bezienswaardigheid is een psalmbord uit 1678, de predikantenborden en de kuif op de herenbank. Veel informatie is te lezen in het gedenkboekje "Een Vaste Burcht".

Activiteiten Nationale Orgeldag: zie pag. 48

www.pkn-zwammerdam.nl

Steektermolen (1597)

Rijksmonument

Steekterweg 31, Alphen aan den Rijn

Open van 10.00-17.00 (zaterdag) en zondag
10 september tussen 12.00 en 17.00 uur

De Steektermolen bemaalde de 660 ha grote Steekterpolder tot 2015. Naast de molen is een nieuw volautomatisch vijzelgemaal gebouwd waardoor de molen nu alleen in noodgevallen wordt ingezet.

De molen heeft een vlucht van 26,60 meter en is daarmee de grootste wipmolen van Rijnland. Het zomerhuisje van begin 1900 naast de molen is nog steeds de dienstwoning van de molenaar.

In 1962 zijn grote wijzigingen aangebracht waarbij het scheprad vervangen werd door een vijzel, die ook door een elektromotor kon worden aangedreven. Elementen van de oude situatie, zoals de waterloop en woning in de molen zijn nog steeds zichtbaar.

www.molendatabase.nl

NATIONALE ORGELDAG

22^e NATIONALE ORGELDAG 2023

Op zaterdag 9 september is het niet alleen **Open Monumentendag** maar ook al voor de 22^e keer **Nationale Orgeldag**. Dat deze twee themadagen samenvallen is op zich niet zo verwonderlijk omdat veel orgels in kerkelijke monumenten staan. Wij zijn heel blij dat we dit jaar weer een volledige Nationale Orgeldag kunnen presenteren en er 15 kerken en het Floragebouw hun deuren geopend hebben om de orgels te kunnen beluisteren.

Hierna vindt u een overzicht van de kerken die speciale activiteiten gepland hebben en ook hun orgels laten klinken. Het speciale OMD-theaterconcert wordt om 16.00 uur gegeven in de Alphense Adventskerk door stadsorganist Simon Stelling. Hij wordt daarbij ondersteund door Aubrey Snell (spel en saxofoon), Theo en Hesther de With (spel). De toegang is gratis.

AARLANDERVEEN

HERVORMDE KERK (1905) met digitaal Monarke-orgel van
Johannus (2005)
Dorpsstraat 38
Open van 10.00-15.00

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen.

Orgelbespelingen

11.00-11.30 uur Marc Koning
12.00-12.30 uur John de Pater

www.hervormde-gemeente-aarlanderveen.protestantsekerk.net

ALPHEN AAN DEN RIJN

DE LICHTKRING (2006) met 3-klaviers Van der Poel-orgel (2003)
Amerikalaan 91
Open van 13.30-16.00

De Lichtkring doet dit jaar mee met Nationale Orgeldag vanwege het bijzondere vier-in-één-orgel. Het instrument is digitaal en bevat in één kast een romantisch, een barok, een Kirnberger en een drieklaviers Frans symfonisch orgel – iets wat met een pijporgel nooit zou kunnen. Organist Chris van der Ouw is aanwezig om de werking uit te leggen, e.e.a. te demonstreren, al uw vragen te beantwoorden en wellicht uw vooroordelen weg te nemen.

Organist: Chris van der Ouw
www.pkn-lichtkring.nl

MARANATHAKERK (1888/1998) met herbouwd "Courtin"orgel (ca. 1790, [Rijksmonument](#))
Raadhuisstraat 82
Open van 11.00-16.00

De maker van het orgel is onbekend. Het geheel is vervaardigd volgens de richtlijnen van de 18e eeuwse Franse monnik/orgelmaker Dom Bedos die een naslagwerk achterliet. Het orgel beschikt over een rijk schakering aan stemmen. Recent is door de fa. Elbertse & Van Vulpen een restauratie van het trompetregister uitgevoerd.

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen:

11.00-12.30 Arie van Egmond
12.30-13.45 Jaap van der Sar
13.45-14.30 Casper Spruijt
14.30-15.30 Martijn Verduijn
15.30-16.00 Arie van Egmond

www.maranathakerkalphenaaandenrijn.nl

ST. BONIFACIUSKERK (1886) met Hilboesen-orgel (1900)

Paradijslaan 7

Open van 11.00-15.30

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen.

13.15-13.45 uur lunchconcert

- Toccata en fuga in D-moll BWV 565 (J.S. Bach)

- Uit Peer Gynt Suite No.1, Op.46 (E. Grieg) Morgenstimmung

- Uit Symfonie No. 1, Op. 14 (L. Vierne) Allegro vivace en Final

Organist: Alexander Schippers

www.bonifaciusalphen.nl

OUDSHOORNSE KERK (1665) met Hess-orgel (1783)

Oudshoornseweg 90

Open van 10.00-15.30

44

Elk heel uur speelt Ad Hesseling 10 minuten op het Hess-orgel. Laatste orgelbespeling om 15.00 uur.

Organist: Ad Hesseling

Nationale Orgeldag

www.oudshoornsekerk.nl

ADVENTSKERK (1922) met Steinmeyer-orgel (1922)

Julianastraat 69

Open van 10.00-17.00

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen. De nieuwe dubbel-CD van het geheel gerestaureerde orgel is verkrijgbaar.

Om 16.00 uur begint het gratis OMD-theaterconcert.

Organist: Simon Stelling

Het speciale OMD-theaterconcert door stadsorganist Simon Stelling is de vertolking van het Carnaval der Dieren van Camille Saint-Saëns. Hij wordt daarbij ondersteund door Aubrey Snell (spel en saxofoon), Theo en Hesther de With (spel). Zij brengen de dieren tot leven.

Leeftijd: 6 en ouder, duur: 45 min.

www.adventskerk.info

BENTHUIZEN

HERVORMDE KERK (1672) met Gabry & Zn - orgel (1905)

Dorpsstraat 48

Open van 10.00-17.00

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen.

www.hervormdbenthuizen.nl

BOSKOOP

DORPSKERK (1895) met Bätz-orgel (1897, Rijksmonument)

Kerkplein 5

Open van 10.00-16.30

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen.

Speelschema van de organisten:

10.00 uur Ed Veerman

11.00 uur Rien Rolfes

12.00 uur Theo de Mooij

13.00 uur Wout van 't Hof

14.00 uur Kees de Jong

16.00 uur Warno Ruting

www.pgboskoop.nl

RK KERK H. JOANNES DE DOPER (1971) met Franssen-orgel (1880)

A.P. van Neslaan 50

Open van 10.00-16.00

Rondleidingen en bespeling

12.45 tot 13.15 uur orgelconcert

Organist: Karina Markarova

www.sintjandd.nl/boskoop

FLORAGEBOUW (1931) met VARA theater-orgel (Standaard, 1932)
Parklaan 4

De Theaterzaal is tussen 10.00 en 12.00 uur geopend voor uitleg en demonstratie van dit ("Cor Steijn") theater-orgel door vrijwilligers van de Nederlandse Orgel Federatie.

Organist: Patrick Hopper

www.theaterorgel.nl

foto: Cor de Vries

ICHTUSKERK met Verschueren-orgel (1963)

Mendelweg 18
Open van 10.00-12.30

Rondleiding, optredens en orgelbespelingen.

Van 10.00 tot 10.30 uur treedt het Ichtuskoor op o.l.v. Gertine Kaas-
hoek, orgel Jaap-Jan de Rooij.

Aansluitend zal tot 12.30 uur het orgel bespeeld worden door André
van der Wilt. Intussen kunt u het kerkgebouw bezichtigen evenals de
prachtige glas-in-lood ramen aan de zuidzijde van het kerkgebouw.
Van harte welkom!

www.ggboskoop.nl

HAZERSWOUDE-DORP

H.H. ENGELBEWAARDERSKERK (1879) met Maarschalkerweerd-
orgel (1904)

Dorpsstraat 248
Open van 10.00–12.30

Rondleidingen, orgelpresentatie en bespeling

Organisten:

10.30 uur – 11.00 uur Piet Moons

11.30 uur – 12.00 uur Maria v.d. Akker

Parochiekern H.H. Engelbewaarders-RK Parochie Heilige Thomas

www.heiligethomas.nl

HERVORMDE KERK (1646) met Flaes en Brunjes-orgel (1868)

Dorpsstraat 64

Open van 10.00-16.00

Rondleidingen, orgelpresentaties en bespelingen:

10.30 uur tot 11.30 Gijs Kooijman
12.00 uur tot 13.00 Leon van Veen
13.30 uur tot 14.30 Ton Rijkaart
15.00 uur tot 16.00 Albert van der Haven

www.hghaz.nl

HAZERSWOUDE-RIJNDIJK

H. BERNARDUS "SCHEEPJESKERK" (1855) met Maarschalkerweerd orgel (1901)

Rijndijk 106

Open van 10.00-17.00

Rondleidingen, regelmatige orgelpresentaties en bespelingen gedurende de dag.

Organist: Nico Wesselingh

www.scheepjeskerk.nl

Op zondag 10/9 is de kerk geopend voor de dienst om 10.30 uur.

Tussen 12.00 en 17.00 uur is de kerk vrij te bezoeken.

KOUDEKERK AAN DEN RIJN

ONTMOETINGSKERK (1912) met Van der Veer-orgel (1987)

Dorpsstraat 15

Open van 10:00-16:00 uur

De organisten zijn als gastheren aanwezig en geven uitleg over en demonstraties op het mechanische Van der Veer-orgel. Bezoekers mogen desgewenst ook zelf het orgel bespelen.

Organisten:

10.00-13.00 uur Chris van der Ouw

14.30-16.00 uur Jaap van der Sar

www.pknkoudekerk.nl

ZWAMMERDAM

DORPSKERK (1672) met Lohman-orgel (1842)
Kerkplein 7
Open van 10.00-16.00

Door een ieder die dat wil en ermee vertrouwd is mag het orgel ook bespeeld worden.

www.dorpskerkzwammerdam.nl

Lijst

Rijksmonument

2023

Monumentenlijst gemeente Alphen aan den Rijn 2023

GM = gemeentelijk monument

RM = rijksmonument

Aarlanderveen

RM	Achtermiddenweg 2	Poldermolen 2, 1786/1924
RM	Achtermiddenweg 4	Poldermolen 1, 1786
RM	Dorpsstraat 36	Herv. Pastorie, 1853
RM	Dorpsstraat 38	Herv. Kerk vanwege inventaris en middeleeuwse priesterzerk op kerkhof, 17e & 18e-eeuw
RM	Dorpsstraat 40	't Oude Rechthuis, ca. 1650
RM	Dorpsstraat 48	Woonhuis, ca. 1860
GM	Dorpsstraat 62-64	Winkelwoonhuis, ca. 1885
RM	Kerkvaartsweg 61	Poldermolen 4, 1801
GM	Machineweg 2	Gemaal Neptunus, 1871
GM	Noordeinde 6	Woonhuis, ca. 1905
GM	Noordeinde 14	Boerderij, 18e-eeuw
GM	Noordeinde 24	RK-kerk HH. Petrus en Paulus met kerkhof, 1893-1894, Jos. Cuypers
GM	Noordeinde 26	RK-pastorie met H. Hartbeeld in de tuin, 1891, Jos. Cuypers
RM	Noordeinde 92-94	Dubbele molenaarswoning, 1910
RM	Noordeinde 96	Molen De Morgenster, 1870
GM	Stationsweg 6	Station HESM, 1914-1915
RM	Zuideinde 10	Boerderij, 18e-eeuw
RM	Zuideinde 12	Boerderij, ca. 1840
RM	Zuideinde 37	Alg. Begraafplaats, 1873, M. Rutgers
GM	Zuideinde 24	Boerderijcomplex Semper Gaudensis, 1912
RM	Zuideinde 30	Hoeve Denk en Werk, ca. 1840
RM	Zuideinde 69	Kleine boerderij, ca. 1800

50
Levend erfgoed

Alphen aan den Rijn

RM	Samuel Aardewerksteeg 11	Synagoge/Remonstrantse kerk, 1896 , J. Hengeveld
GM	Aarkade 63	Reinigingshuisje Joodse Begraafplaats, ca. 1930
GM	Aarkade 90	Noodslachthuis, 1927
GM	Concordiastraat 2-14	Arbeiderswoningen, 1906
RM	Cornelis Geellaan 2	Koningin Wilhelminaschool met kapel Marthastichting/ Parkvilla Theater, 1913-1914/1953, M.A. van Nieukerken
RM	Cornelis Geellaan 12	Schoolmeesterswoning Marthastichting, 1913-1914, M.A. van Nieukerken
RM	Cornelis Geellaan 43	Centrale Gebouw Kinderterhuis Opvoedingsgesticht Marthastichting/Restaurant,1910-1911, M.A. vanNieukerken
RM	Cornelis Geellaan bij 43	Parkaanleg Buitenplaats Rijnstroom/Marthastichting met bruggetje en toegangshek, 1897, Copijn
RM	Cornelis Geellaan bij 43	Zitbank Ds. A.W. Voors in het park Marthastichting, 1935
RM	Cornelis Geellaan 45	Tuinmanswoning Marthastichting met boomgaard, ca. 1900
RM	Gnephoek 44	Hoeve Landlust met zomerhuis, 18e-eeuw
RM	Goudse Schouw 2	Alphense hefbrug, 1937-1938, N.V. De Vries Robbé & Co.
GM	Gouwsluisseweg 44	Molenaarswoning, 1895
RM	Gouwsluisseweg 46	Molen De Eendracht, 1752/1898
RM	Heimansbuurt 1	De Vrouwgeestmolen, 1797

RM	Prins Hendrikstraat 120	Herenhuis, 1902
RM	Prins Hendrikstraat 122	Kaaspakhuis, 1902
GM	Prins Hendrikstraat bij 128	Overzetplaats
GM	Hoofdstraat 2	Spaarbank/bewaarschool/concertzaal "Nutsgebouw", 1894-1895, H.J. Jesse
GM	Hoofdstraat 121	Winkelwoonhuis, ca. 1880
GM	Hoofdstraat 123/125	Woonhuis, ca. 1895
GM	Hoofdstraat 253-255	Dubbel winkelwoonhuis, ca. 1885
RM	Hoorn 101	Koetshuis Buitenhuis Klein Raadwijk, ca. 1840
RM	Hoorn 105	Buitenhuis Klein Raadwijk, ca. 1840
GM	Hoorn bij 152-154	Overzetplaats
GM	Hoorn 298	Scheepswerf Falcon met gebouwen
RM	Hoorn 418	Boerderij, 1642
RM	Hoorn 420	Boerderij met zomerhuis, 17e t/m 19e-eeuw
RM	Hoorn 428	Hoeve De Bonte Paal, 19e-eeuw
GM	Jongkindt Coninckstraat 36	Openbare lagere Zonnebloemschool, 1931, W.B. Kroon & W. Brouwer
RM	Julianastraat 2a	Vruchtensappenfabriek 't Westland met woonhuis, 1860
GM	Julianastraat 4	Winkelwoonhuis 't Schoutenhuis, 1640
RM	Julianastraat 38	Winkelwoonhuis/Drogisterij De Hazelaar, ca. 1850
GM	Julianastraat 69	Adventskerk, 1921-1922, W.Ch. Kuijper
RM	Kortsteekterweg 2	De Dikke Molen, 1836
RM	Kortsteekterweg 24	Poldermolen 3, 1823
RM	Kortsteekterweg 30	Boerderij Ringbrug, 18e-eeuw
RM	Kortsteekterweg 44	Boerderij, ca. 1550 met zomerhuis, 1823
GM	Kortsteekterweg 46	Boerderij Rijnbogt met zomerhuis en schuur, ca. 1860
GM	Kromme Aarweg 3 en 3a	Gemaal Kromme Aar, 1941/42, G.W. Vis
RM	Landlustweg 9	Hoeve Meerwijk, 17e-eeuw
RM	Landlustweg 12	Boerderij Overbeek, 1620
RM	's Molenaarsweg 7	Woonhuis, ca. 1700
GM	's Molenaarsweg 27-31	Woonhuizen, 18e-eeuw
GM	Jan Nieuwenhuijzenstraat 26	Chr. lagere Groen van Prinstererschool, 1930-1935
RM	Nuovaweg 1	Villa Vredelust, 1883
RM	W.M. Offringalaan 2-28	Kindertehuis "Emmahuis" Marthastichting, 1897/1930
RM	Oudshoornseweg 7	Atelier Huis & Decoratieschilder, ca. 1900
GM	Oudshoornseweg 78	Pastorie Oudshoornse Kerk, 1861, P.A. Korevaar
RM	Oudshoornseweg 90	Oudshoornse kerk, 1663-1665, Daniël Stalpaert
GM	Oudshoornseweg bij 98	Begraafplaats
GM	Oudshoornseweg 108	Middengangshuis, ca. 1890
GM	Oudshoornseweg 110	Villa Weltevreden, 1934
GM	Oudshoornseweg 110a	Tuighuis buitenplaats Weltevreden, ca. 1880
GM	Oudshoornseweg 112	Middengangshuis, 1883
GM	Oudshoornseweg 114	Villa, 1935
GM	Oudshoornseweg 170	Woonhuis, ca. 1800
RM	Oudshoornseweg 172	Koetshuis Villa Nuova, 1868
RM	Oudshoornseweg 176-184	Villa Nuova, 1868
RM	Paradijslaan 3	Verenigingsgebouw St. Jozef, 1903, J. Etmans
RM	Paradijslaan 6	RK-pastorie, 1884-1886, E.J. Margry
RM	Paradijslaan 7	RK-St. Bonifaciuskerk, 1884-1886, E.J. Margry
RM	Paradijslaan bij 7	Bidkapel op RK-begraafplaats, 1891
GM	Paradijslaan 8	RK-patronaatsgebouw Sint Pancratius, 1925

GM	Paradijslaan 9-10	RK-Sint Bonifaciuschool, 1911-1912, Adriaan Rozestraten
RM	Paradijslaan 13	Grafkapel familie De Smeth, 1773
GM	Raadhuisstraat 24	Onderwijzerswoning, 1906, C. Zaal
RM	Raadhuisstraat 62	Koetshuis Marthastichting, 19e-eeuw
RM	Raadhuisstraat 64	Villa Marthastichting, 1923-1924, M.A. & J. van Nieukerken
RM	Raadhuisstraat 82	Maranathakerk vanwege het 18e-eeuwse orgel
GM	Raadhuisstraat 100	Raadhuis Aarlanderveen, 1886, W. Langhout
GM	Ridderbuurt 19	Boerderij, 1939-1940, A. Trappenburg
GM	Ridderbuurt 65	Woonhuis, 18e-eeuw
GM	Rietveldsepad 5	Boerderij, 18e-eeuw
RM	Rijnkade 5	Herenhuis/restaurant Proto, ca. 1750
RM	Rijnkade 6	Woonhuis, ca. 1590/1750
RM	Rijnkade 11	Herenhuis Rijn en Pruisoord annex kaaspakhuis, ca. 1650/ca. 1783
GM	Stationsstraat 5	Doktershuis, 1907
RM	Steekterweg 31	De Steektermolen, 1597
RM	Steekterweg 49	Boerderij, 17e of 18e eeuw
GM	Burgemeester Visserpark	Burg. Visserpark met zonnewijzer, 1935-1940
GM	Burgemeester Visserpark 2	Villa, 1922
GM	Burg. Visserpark 21-27	Hogere Burgerschool, 1924/2016-2017, W. Verschoor
RM	Burg. Visserpark 28-32	Raadhuis, 1938-1939, C.J. Blaauw
RM	Wilhelminalaan 2	Buitenplaats Vaartzicht, ca. 1850
GM	Wilhelminalaan 7	Villa Sonnehoeck, 1920, W.B. Kroon
RM	Wilhelminalaan 12	Buitenhuis Overpost, ca. 1850
GM	Wilhelminalaan 24	Het Uilennest, 1916, G.J. Benckhuijsen
GM	Wilhelminalaan 26	Kantongerecht, 1880-1881, J.F. Metzelaar
GM	Wilhelminalaan 67-75	Herenhuizen, ca. 1900

Benthuizen

GM	Dorpsstraat 22	Middengangshuis, ca. 1905
RM	Dorpsstraat 46	Toren Herv. kerk, 1672
RM	Dorpsstraat 48	Herv. kerk, 1796-1797/1937-1938
RM	Dorpsstraat 141	Korenmolen De Haas, 1772
GM	Graaf van Bloisstraat 25	Hal-school, 1952, G. Nijhoff
RM	Heerewegh 34	Boerderij, 1842
GM	Secretaris Runsinkbrink 1	Raadhuis, 1954-1955, R.H. Fledderus

Boskoop

GM	Biezen 51	Kwekersvilla Van Tol, 1906
GM	Burgemeester Colijnstraat 1	Gemeentetoren Herv. kerk, 1781-1783/1895, H.J. Nederhorst
GM	Burgemeester Colijnstraat 24	Remonstrantse kerk "Het Kerkje", 1932, K. van Nes
GM	Dwars Nieuwstraat 2	Kerkje NHEv. gemeente, 1884
RM	Gouwestraat 8	Jugendstil-winkelwoonhuis, 1908, W. Kreling
RM	Gouwestraat 10	Jugendstil-winkelwoonhuis, 1908, J. Koerts
RM	Kerkplein 1	Dorpskerk vanwege het Bätzorgel uit 1897
GM	Koninginneweg 15	Villa Van Teylingen, 1930, D.L. Landman
GM	Laag Boskoop 10	Woonhuis bij Bedrijf fa. v.d. Kooy & Zn., ca. 1910, J. Koerts
GM	Laag Boskoop 12-14	Bedrijf fa. Joh. v.d. Kooy & Zn. met woonhuis, ca. 1910
RM	Laag Boskoop 123	Boomkwekersvilla Winnetou, 1914, J. Koerts
GM	Nesse 9	Boerderij met zomerhuis, ca. 1800

GM	Nieuwstraat 79	Chr. Ger. kerk, 1892
GM	Parklaan 2	Station SS., 1936, H.G.J. Schelling
RM	Parklaan 4	Boomkwekerstentoonstellingsgebouw Flora, 1931, D.L. Landman
RM	Parklaan bij 4	Rosarium bij Floragebouw, 1931, S.G.A. Doorenbos
GM	Parklaan 6-10	Goederenloods bij station SS., 1936, H.G.J. Schelling
RM	Raadhuisplein 1-5	Raadhuis, 1928-1929/1993, D.L. Landman
RM	Reijerskoop	Gouwehefbrug, 1933-1936, N.V. De Vries Robbé & Co.
GM	Reijerskoop 32	Kwekersvilla, 1909
GM	Reijerskoop 52-54	Woonhuizen bij boomkwekerijmuseum, 1906
GM	Reijerskoop 56	Woning/boomkwekersmuseum, 1856
GM	Reijerskoop 83	Begraafplaats met witgepleisterde toegangspoort, ca. 1885
GM	Reijerskoop 88	Houten kantoorgebouw tje boomkwekerij Otto, ca. 1910
RM	Reijerskoop 196	Boerderijcomplex, 1636
GM	Rozenlaan 4-6	RK-patronaatsgebouw/partycentrum De Rozenburcht, 1912, Jos. Margry
GM	Rozenlaan 9	Kwekersvilla De Witte Adelaar, ca. 1915
GM	Spoelwijkschedijk 2	Boerderij, 1905
GM	Vorkade 40	Woonhuis Niet Sonder Godt, 1686
GM	Zijde 11a	Zijdekerk, 1928-1930, J.H. van Osnabrugge
RM	Zijde 442	Watertoren, 1908-1909/1999, J. Schotel

Hazerswoude-Dorp

GM	Bent 2	Boerderij Louise Mariahoeve, 1902
GM	Dorpsstraat 57-59	Raadhuis, 1925-1927, J. Dekker
RM	Dorpsstraat 64	Herv. Kerk, 1646/1658, P. Post
RM	Dorpsstraat 66/Torenstraat 1	Woonhuis, ca. 1630
RM	Dorpsstraat 74	Dokterswoning, 1853
GM	Dorpsstraat 79	Scheepmakerswoning, ca. 1880
RM	Dorpsstraat 183	Kerk de Korenaar vanwege het Künckel-orgel uit 1811 (afkomstig uit Waalse kerk Den Haag)
RM	Dorpsstraat 228	Molen "Nieuw Leven", 1820
GM	Gemeneweg 8-10	Veldwachterswoning De Oude Nor met brandweergarage en slachthuis, 1935, J. Dekker
RM	Gemeneweg 20	Boerderij Ruimzicht, 1841
RM	Gemeneweg 22	Molen "de Rooie Wip", 1639
RM	Hoogeveenseweg 14	Boerderij Mariahoeve met varkensstal, 1933, M. Gerritzen
GM	Pieter de Hooghstraat 3-5	RK-lagere Sint Michaelschool, 1921, J.H. Tonnaer
GM	Loeteweg 38	Boerderij, ca. 1840
RM	Provincialeweg 2	Algemene begraafplaats met aula, 1935, J. Dekker
RM	Rietveld 2	Molen de Rietveldse Molen, 1648
GM	Roemer 1b	Boomkwekersvilla Jacques Wezelenburg, 1924
RM	Voorweg 73	Modelhoeve, 1883
GM	Burg. Warnarkade 2	Villa, 1935, J. Dekker
GM	Burg. Warnarkade bij 20	Ophaalbrug, 1952-1955, J. Dekker
GM	Burg. Warnarkade bij 46	Ophaalbrug, 1952-1955, J. Dekker
RM	Westeinde 18	Boerderij Jacob van Beekhoeve, ca. 1860
RM	Westgerepolder 3	Molen Blauwe Wip, 1636
GM	Zuidijk 9	Boerderij Hofstede Bethlehem met zomerhuis, 1776

Hazerswoude-Rijndijk

RM	Van Beethovenlaan 63a	Rijnenburgermolen, 1722
GM	Groenedijksepad 5	Molenromp Benthuiser Bovenmolen, 1928-1929/1960
RM	Groenedijksepalder 2	Molen Groenendijkse Molen, 1627
RM	Rijndijk 14-18	Complex Nieuw Werklust Kleiwarenfabriek, ca. 1860
RM	Rijndijk 16	Directeurswoning Nieuw Werklust Kleiwarenfabriek, ca. 1840
RM	Rijndijk 20-28	Arbeiderswoningen Nieuw Werklust Kleiwarenfabriek, 1922
RM	Rijndijk 49-51	Boerderij met opkamer, 17e-eeuw
RM	Rijndijk 69	Zomerhuis boerderij Hoop en Vrees, ca. 1800
RM	Rijndijk 71	Boerderij, 17e-eeuw
GM	Rijndijk 106	RK-Sint Bernardus of Scheepjeskerk, 1854-1855, W.J. van Vogelpoel
RM	Rijndijk 107-109	Boerderij Rijnhoven, ca. 1800
GM	Rijndijk 108	RK-pastorie, 1904-1908, J.H. Tonnaer
GM	Rijndijk 111	Boerderij Rijnzicht met zomerhuis, 1856
RM	Rijndijk 123-125	Boerderij Rijnburg, 1614
GM	Rijndijk 127	Watertoren, 1915/2002-2003, A. Heederik
GM	Rijndijk 131	Dienstwoning waterleidingbedrijf bij watertoren, 1905
GM	Rijndijk 137	Onderwijzerswoning, 1882, Goldberg
RM	Rijndijk 199-201	Boerderij, 18e-eeuw
RM	Rijndijk 203-205	Boerderij, ca. 1800
GM	Rijndijk 249	Rentenierswoning Menken, 1937, J. Dekker
RM	Rijndijk 253	Boerderij "Hoeve Rijnland", 17e-eeuw/ca. 1800
GM	Rijndijk 254	Koepelwoning Mansverbeterhuis de Nieuwenburg, 1732
GM	Rijndijk 255	Woonhuis Lommerse, 1936, J. Dekker
RM	Rijndijk 259	Boerderij "Hoeve Zonlust", 17e-eeuw
RM	Rijndijk 265	Boerderij Byelust, 1865
GM	Rijndijk 300	Buitenplaats Huize Poelzicht, ca. 1800/1994
GM	Rijndijk 336	Buitenplaats Hooge Boomen, ca. 1850

Koudekerk aan den Rijn

RM	Batelaan 1	Lagenwaardse molen, 1836
RM	Bruggestraat	Rijnbrug of Koudekerkse Brug, 1929
RM	Dorpsstraat 1	Boerderij Bouwlust, ca. 1760
RM	Dorpsstraat 13-15	Ontmoetingskerk, 1911-1912, J. Hengeveld
RM	Dorpsstraat 17	Boerderij Withorst, ca. 1800
GM	Dorpsstraat 26	Woonhuis A'damse School, ca. 1925
GM	Dorpsstraat 36	Woonhuis, 1880
GM	Dorpsstraat 48	Herv. Pastorie, 1867
RM	Dorpsstraat 49	Zomerhuis boerderij Bijkerk, 19e-eeuw/ca. 1950
RM	Dorpsstraat 50	Eetcafé De Hoek, ca. 1850
RM	Dorpsstraat 51	Boerderij Bijkerk met 19e-eeuwse hooiberg, 1940-1941, Corzwager
RM	Dorpsstraat 53	Brugkerk, ca. 1307
RM	Dorpsstraat 59-61	Smidse, 17e- en 19e-eeuw
GM	Dorpsstraat 63	Boerderij Kindervreugd met zomerhuis, ca. 1870
RM	Dorpsstraat 65	Honddijkse molen, 1644/1693
GM	Dorpsstraat 68a	Koetshuis Villa Bijdorp/Brandweerkazerne, 1919
RM	Dorpsstraat 70	Villa Bijdorp/Raadhuis, 1827
RM	Dorpsstraat 70a	Stalgebouw Kasteel Groot Poelgeest, 1648
RM	Hofstedelaantje 1	Gepleisterde Hofstede Den Tol, 1807/1878

RM	Hondsdijk 25	Boerderij Bronstee met 17e-eeuws toegangshek, ca. 1800
RM	Hondsdijk 39	Boerderij Rynhoeve met zomerhuis, ca. 1880
RM	Hondsdijk 59	Boerderij Molenzigt met zomerhuis, ca. 1830
RM	Hondsdijk 69	Boerderij Westdorp met zomerhuis, 1891
GM	Hoogewaard 188	Villa Weltevreden, 1896
GM	Lagewaard 1	Boerderij Poelgeest met zomerhuis, ca. 1875
RM	Lagewaard bij 1	Restanten Kasteel Groot Poelgeest, 1746
RM	Lagewaard 20	Boerderij 's Lands Welvaren, ca. 1800
RM	Lagewaard 24-25	Boerderij Ken U Zelfen met zomerhuis, 18e-eeuw/ca. 1800
RM	Lagewaard 47	Boerderij Margaretha Bouwina met opkamer, ca. 1800
RM	Lagewaard 53	Boerderij, ca. 1800
RM	Lagewaard 69	Boerderij Maria's Genoegen met zomerhuis, 1742/ca. 1800
RM	Lagewaard 75	Boerderij Hoogkamer, ca. 1800

Zwammerdam

GM	Akerboomseweg 15-17	Buitenhuis/koetshuis, ca. 1905
RM	Kerkplein 7	Herv. kerk, 1673
RM	Kerkplein 6	Herv. Pastorie, 19e-eeuw
RM	Lindhovestraat 2	Boerderij, ca. 1800
GM	Lindhovestraat 10	Villa Rhijnauwen, ca. 1905
RM	Lindhovestraat 12	Boerderij Lindenhove, 18e-eeuw
GM	Lindhovestraat 27-31	Woonhuizen en fabriek
GM	Molenstraat 10	Remonstrantse kerk, 1676/19e-eeuw
GM	Molenstraat 62	Geref. kerk, 1892/1939, R. Kuipers (toren gesloopt in 1939)
GM	Plein 1	Raadhuis, 1906
GM	Plein 2	Dokterswoning, 1906
RM	Plein 8	Eenlaags huis, ca. 1675/18e-eeuw
GM	Spoorlaan 14-16	Algemene begraafplaats met aula, ca. 1930
GM	Swadenburgerdam 1-3	Hotel De Rustende Jager, 1906

De VriendenLoterij Open Monumentendag wordt jaarlijks georganiseerd door Stichting Open Monumentendag Alphen aan den Rijn en landelijk bureau Open Monumentendag in samenwerking met de VriendenLoterij. Met dit evenement willen wij gezamenlijk de aandacht voor de monumenten vergroten door dit bijzondere Nederlands cultureel erfgoed toegankelijk te maken en te behouden voor een breed publiek.

Bestuurssamenstelling
Stichting Open Monumentendag Gemeente Alphen aan den Rijn

Tineke Verbakel, Boskoop / voorzitter
Henk de Boer, Hazerswoude / secretaris
Dries Janse, Benthuizen / penningmeester
Gerdien Snel, Zwammerdam / Open Monumentenklassendag
Liesbeth van de Zand, Alphen aan den Rijn
Arjan van 't Riet, Aarlanderveen
Jan Kamphuis, Koudekerk aan den Rijn

Ondersteuning
Robert Bezemer / Nationale Orgeldag
Jochem van Wijngaarden / website